

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově

© Centrum pro komunitní práci
CpKP střední Morava, kancelář Šumperk
Přerov, 2007;
www.cpkp.cz

„Podpora zaměstnanosti na venkově prostřednictvím poskytování mikropůjček a vzdělávání venkovského obyvatelstva“

Projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem EU a státním rozpočtem České republiky

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově

Úvod.....	3
1. Vymezení pojmů	4
1.1 Pojem podnikatel	4
1.2 Pojmy drobný, malý a střední podnikatel	4
1.3 Podnikatel na venkově	5
1.4 Začínající podnikatel	5
1.5 Zdroje pro zahájení podnikání	5
2. Podnikatelské prostředí	6
2.1 Obecné schéma podnikatelského prostředí	6
2.2 Ekonomické podmínky	7
2.3 Právní podmínky	7
2.4 Sociální podmínky	9
2.5 Lidské zdroje	9
2.6 Životní prostředí	9
3. Podpora malého a středního podnikání	10
3.1 Vymezení podpory	10
3.2 Finanční podpora	10
3.3 Nefinanční podpora	10
3.3.1 Formy nefinanční podpory	10
3.3.2 Instituce poskytující nefinanční podporu	11
4. Systém vzdělávání podnikatelů v regionálním kontextu	18
4.1 Sektorový a regionální pohled	18
4.2 Plán vzdělávání	18
4.2.1 Cíle	18
4.2.2 Časový rozsah vzdělávání	18
4.2.3 Osnova vzdělávacího kurzu	19
4.3 Systém výběru potenciálních budoucích podnikatelů na venkově	20
4.3.1 Cílové skupiny	20
4.3.2 Oslovení cílových skupin	20
4.3.3 Výběrová řízení	20
4.3.4 Podmínky úspěšného absolvování kurzu pro začínající podnikatele	21
4.4 Způsoby propagace systému	21
4.4.1 Nástroje propagace	21
4.4.2 Další používané nástroje propagace:	22

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově

Úvod

Metodika systému podpory a vzdělávání podnikatelů v ČR slouží jako základní informační zdroj začínajícím podnikatelům a dalším zájemcům, kteří působí na poli rozvoje venkova.

Metodika je sestavena na základě vyhodnocení Analýzy pracovního prostředí a potřeb uživatelů aktivit projektu Podpora zaměstnanosti na venkově prostřednictvím poskytování mikropůjček a vzdělávání venkovského obyvatelstva. Tato analýza zkoumala nejen předpoklady pro získání a udržení zaměstnání na venkově, ale také předpoklady nezaměstnaných venkovských obyvatel pro zahájení podnikání – tzv. aktivní přístup k hledání řešení problému nezaměstnanosti.

V metodice byly dále využity výstupy z dokumentu Podpora podnikatelských aktivit na venkově prostřednictvím mezisektorového partnerství, v němž jsou uvedeny výsledky z průzkumu podnikatelského prostředí konkrétního regionu Olomouckého kraje – Mikroregionu Moštěnka.

Cílem metodiky je shrnout základní informace pro začínající podnikatele, je tedy podkladem pro školící materiál pro začínající podnikatele „*Základy podnikání*“ Metodika je zaměřena pouze na část informační, vzdělávací – poskytuje tedy začínajícím podnikatelům základní orientaci ve specifikách podnikání ve venkovském prostoru, systému podpor finančních i nefinančních a především orientaci v nabídce poradenských agentur, které pracují se začínajícími podnikateli.

Dokument je výchozím materiálem pro sestavení studijního materiálu pro začínající podnikatele, především z řad nezaměstnaných. Stanoví základní tématické okruhy, které budou obsahem vzdělávacího kurzu pro zájemce o zahájení podnikání z mikroregionu Moštěnka.

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově

1. Vymezení pojmů

1.1 Pojem podnikatel

Podnikatelem je osoba zapsaná v obchodním rejstříku, osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění, osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů a fyzická osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a ze zapsána do evidence podle zvláštního předpisu.¹

1.2 Pojmy drobný, malý a střední podnikatel

Pro vymezení pojmu drobný, malý a střední podnikatel (tzv. MSP) existuje nařízení², které stanovuje postupy pro zařazování podnikatelů do jednotlivých kategorií. Pro přehledné znázornění jednotlivých pojmů využíváme následující tabulky, která definuje MSP dle počtu zaměstnanců, výše aktiv v eurech a výše obrátu podnikatelské činnosti v eurech (viz. Tabulka 1).

Tabulka 1:

Druh podnikatele	Počet zaměstnanců	Výše aktiv (v EUR)	Výše obrátu (v EUR)
Drobný	0 – 9	0 – 2 mil.	0 – 2 mil.
Malý	10 – 49	2 – 10 mil.	2 – 10 mil.
Střední	50 – 249	10 – 43 mil.	10 – 50 mil.

Projekt je zaměřen především na podporu podnikání ve venkovském prostoru, který tvoří většinu území České republiky³, proto je důležité si vydefinovat pojem podnikatel na venkově. Z hlediska podpory a rozvoje podnikatelského prostředí je také důležité vymezit a ujednotit pojem začínající podnikatel.

¹ zákon č. 374/2004 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

² Název: Vymezení pojmu drobný, malý a střední podnikatel a postupů pro zařazování podnikatelů do jednotlivých kategorií

³ Pro vymezení venkovských sídel se v ČR běžně užívá hranice 2000 obyvatel v obcích jako hranice pro nepochybně venkovské sídlo (obec). V ČR je velmi vysoký počet takto vydefinovaných venkovských obcí s nízkým počtem obyvatel. Venkov tvoří v současné době více než 6200 venkovských obcí, které jsou často i mnohem menší (více jak 3200 obcí, tedy téměř 60 % všech obcí má méně než 500 obyvatel a dokonce více jak 1600 obcí (téměř 28 %) má méně než 200 obyvatel).

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově

1.3 Podnikatel na venkově

Je drobný, malý nebo střední podnikatel, jehož sídlo firmy má sídlo v obcích do 2.000 obyvatel⁴.

Podnikání na venkově klade vyšší nároky na konkurenceschopnost v podnikání:⁵

- nižší kupní síla obyvatel venkova
- obvykle horší dostupnost navazujících potřebných služeb (dodavatelé, banky, instituce...)
- horší dostupnost poskytované služby pro klienty
- často složitá dopravní dostupnost
- omezená dostupnost moderních komunikačních služeb (internet, signál telefonních sítí apod.)
- obtížnější přístup k informacím
- díky nízké mobilitě pracovní síly omezený výběr pracovních sil

Podnikání na venkově má ale také své výhody:

- nižší náklady na pořízování pozemků a nemovitostí
- nižší náklady na pracovní sílu
- snáze lze provozovat druh výroby či poskytované služby, která by v hustěji obydlené zástavě mohla působit rušivě (hluk, prach,...)

Samotný vstup do podnikání je zásadním rozhodnutím. Nezaměstnaný či zaměstnanec volí v zásadě životní styl, kdy je ochoten riskovat nejistotu pravidelného měsíčního příjmu či dávky a přijímá rizika i výhody podnikání. Závažnost tohoto rozhodnutí je umocněna pokud se jedná o rozhodování ve venkovském prostoru, kde jsou jistá specifika.

1.4 Začínající podnikatel

Pod pojmem začínající podnikatel vnímáme drobného, malého nebo středního podnikatele, který uvažuje o zahájení podnikání či vykonává svoje podnikání nejdéle 1 rok od registrace na příslušných orgánech⁶ a vykonává podnikatelské činnosti specifikované dle OKEČ⁷.

1.5 Zdroje pro zahájení podnikání

Zásadním předpokladem pro zahájení podnikání kdekoli jsou dostupné zdroje v níže uvedeném členění.

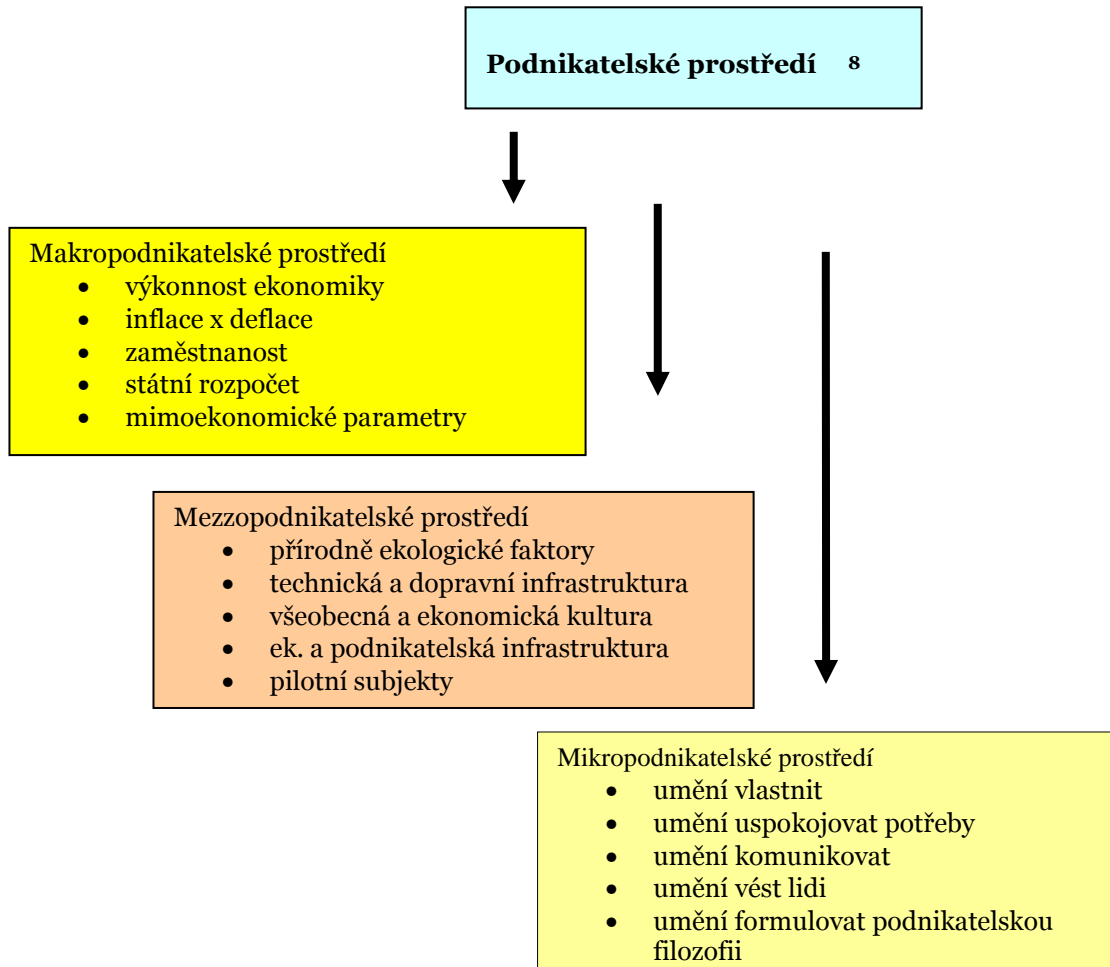
- 1) kapitál / finance
- 2) nemovitost, půda
- 3) lidské zdroje
- 4) informace

⁴ Dle návrhu PRV – květen 2006

⁵ Výstupy z vyhodnocení pilotního školení a potřeb účastníků "Podpora zaměstnanosti na venkově prostřednictvím poskytování mikropůjček a vzdělávání venkovského obyvatelstva."

⁶ Na příslušném živnostenském úřadě podle trvalého pobytu nebo sídla právnické osoby

⁷ Odvětvová klasifikace ekonomických činností (OKEČ)

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově
2. Podnikatelské prostředí
2.1 Obecné schéma podnikatelského prostředí

Do kategorie mezzopodnikatelského prostředí se řadí níže uvedené a konkretizované podmínky

- ekonomické podmínky
- právní podmínky
- institucionální podmínky
- sociální
- lidské zdroje
- životní prostředí

⁸ GRUBLOVÁ, E. a kol. Podniková ekonomika. Ostrava: Repronis, 2001

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově

2.2 Ekonomické podmínky

Ekonomické předpoklady pro zahájení podnikání jsou stanoveny nejen vlastním kapitálem podnikatele, dostatkem dostupných prostředků osoby zahajující podnikání či podnikající, ale také nabídkou podpor, které jsou podnikatelům na venkově k dispozici přímo vůči jejich osobě, nebo ve spolupráci s veřejným, případně neziskovým sektorem.

Mezi ekonomické omezení podnikatele na venkově lze také počítat potenciální omezení dostupnosti potřebných surovin, nebo naopak komplikovanější zajištění odbytu produktů.

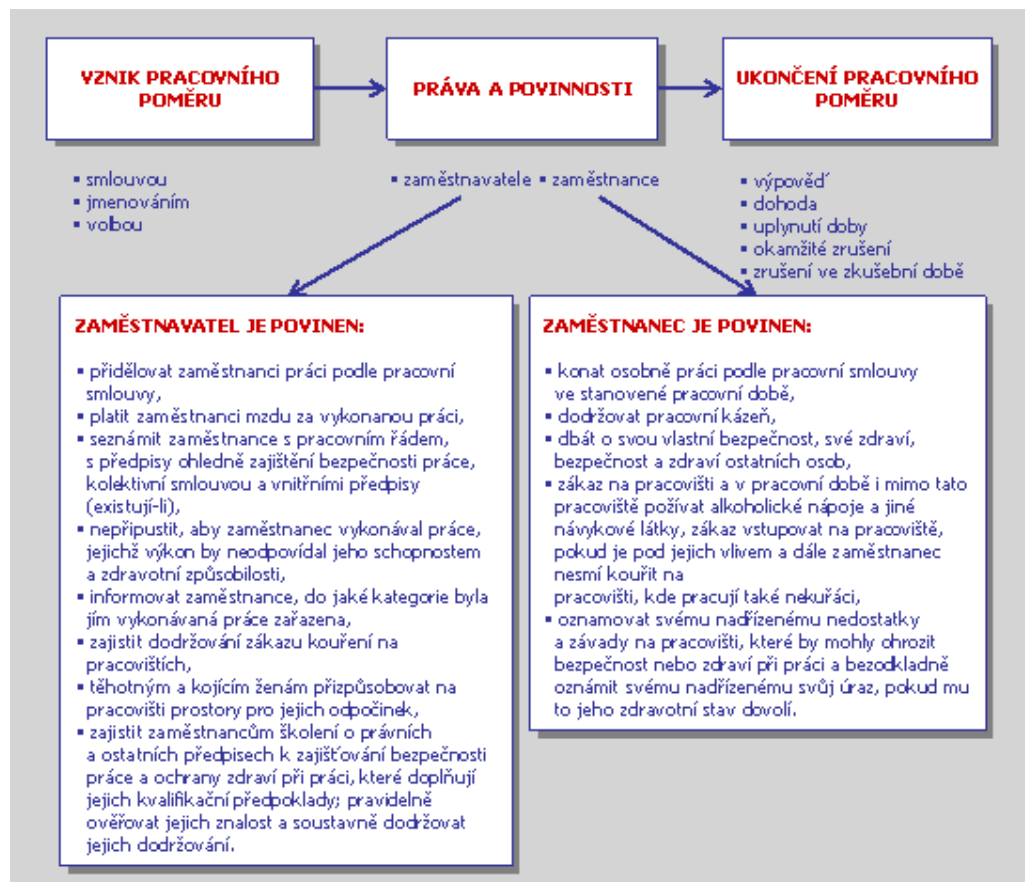
2.3 Právní podmínky

Jsou vymezeny legislativním prostředím, v němž se podnikatel pohybuje a může zahájit či dále rozvíjet svou podnikatelskou činnost:

Národní legislativa:

- zákon č. 374/2004 Sb., **o živnostenském podnikání** (živnostenský zákon) , ve znění pozdějších předpisů. Zákon upravuje podmínky živnostenského podnikání. Zákon stanovuje druhy živností (živnosti koncesované, živnosti ohlašovací - řemeslné, vázané a volné); co je a není živností, dále podmínky pro provozování živností (odborná způsobilost); rozsah živnostenského oprávnění (živnosti obchodní a výrobní, živnosti poskytující služby); dále náležitosti spojené s vydáním živnostenského listu/koncesní listiny a jejich centrální evidencí.
- zákon č. 513/1991 Sb., **Obchodní zákoník**, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon upravuje postavení podnikatelů, obchodní závazkové vztahy, jakož i některé jiné vztahy s podnikáním související. Zákon vymezuje pojem podnikání, formy obchodních společností, smluvní vztahy v podnikání
- zákon č. 262/2006 Sb., **zákoník práce**, ve znění pozdějších předpisů. Zákon upravuje pracovněprávní vztahy mezi zaměstnanci a zaměstnavateli, jejich práva a povinnosti a okolnosti vzniku a zániku pracovního poměru

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově

zákon č. 586/1992 Sb., **o daních z příjmů**, ve znění pozdějších předpisů. Zákon upravuje

- daň z příjmů fyzických osob,
 - daň z příjmů právnických osob
- zákon č. 31/2004 Sb., **o účetnictví**, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon stanoví v souladu s právem Evropských společenství rozsah a způsob vedení účetnictví a požadavky na jeho průkaznost. Zákon dále stanoví účetní doklady, účetní zápisy a účetní knihy, účetní závěrku, způsoby oceňování, inventarizace majetku a závazků a povinnost úschovy účetních písemností
 - zákon č. 337/1992 Sb., **o správě daní a poplatků**, ve znění pozdějších předpisů. Zákon upravuje správu daní, poplatků, odvodů, záloh na tyto příjmy a odvodů za porušení rozpočtové kázně, které jsou příjmem
 - státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo rezervních fondů organizačních složek státu
 - rozpočtů územních samosprávných celků
 - státních fondů nebo Národního fondu
 - zákon č. 589/1992 Sb., **o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti**, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon upravuje pojistné na sociální zabezpečení, které zahrnuje pojistné na důchodové pojištění a pojistné na nemocenské pojištění, a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově

- zákon č. 47/2002 Sb., **o podpoře malého a středního podnikání**, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon stanoví zásady pro poskytování podpory při zahájení podnikání, jakož i při upevňování ekonomického postavení malých a středních podnikatelů. Zákon upravuje oblasti podpory, formy poskytování podpory, institucionální zabezpečení podpory.

Legislativa EU:

- Nařízení Komise č. 70/2001 ze dne 12.1.2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory malým a středním podnikům ve znění pozdějších předpisů

2.4 Sociální podmínky

Toto vnímání podmínek pro rozvoj podnikání je dáno především skladbou venkovského obyvatelstva a specifickými, spíše těsnějšími vztahy obyvatel na venkově.

Venkov je tradičně vnímán jako prostředí pro podnikání především v zemědělství, tento pohled se ale v posledním desetiletí i v ČR zásadně mění. Funkce venkova již není chápána pouze jako prostor pro zemědělskou produkci, jsou to také funkce bydlení a rekreace, což jsou oblasti, které dávají možnost potenciálním podnikatelům rozvinout zde – tedy na venkově svůj podnikatelský záměr.

2.5 Lidské zdroje

V případě, že si začínající podnikatel nevystačí v provozu své činnosti sám, je třeba dále zvažovat rozsah a způsob využití dalších lidských kapacit. Zdroj lidských zdrojů je speciálně na venkově omezen, což je dáno počtem obyvatel v obcích, vzdělanostní strukturou, dopravní dostupností.

2.6 Životní prostředí

Omezení podnikatelských činností v rámci ochrany životního prostředí na venkově i ve městech plynou z legislativních pravidel pro jejich provozování a také z územně plánovací dokumentace sídelních celků.

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově

3. Podpora malého a středního podnikání

3.1 Vymezení podpory

Institucionálně je podpora podnikání zabezpečena na základě z. č. 47/2001 Sb. o podpoře malého a středního podnikání a dalšími legislativními předpisy.

Podpora podnikání je v přímé gesci Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, přesto se do rozvoje a podpory podnikání zapojují i další ministerstva ČR. Například Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR), dále Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV), Ministerstvo zemědělství (Mze) a další. Rozvoj podnikání je podporován na základě dlouhodobé strategie ČR z hlediska rozvoje malého a středního podnikání, a je formulován v Národním programu rozvoje malého a středního podnikání na období 2005 – 06 (schváleného Vládou ČR usnesením č. 1159 dne 24. 11. 2004). Rozvoj podnikání je také podporován státní politikou zaměstnanosti (aktivní politika zaměstnanosti) a Strategií regionálního rozvoje ČR. Samostatnou oblastí je podpora podnikání v zemědělství, která je formulována v programu rozvoje zemědělství a venkova, a spadá do přímé kompetence Ministerstva zemědělství ČR. Jednotlivá ministerstva úzce spolupracují s dalšími organizacemi či institucemi, které buď zřizují nebo se podílí na jejich řízení.

3.2 Finanční podpora

Pro podporu podnikatelského prostředí v ČR jakožto jednoho z klíčových atributů budoucího dalšího úspěšného rozvoje české ekonomiky byly připraveny tzv. Operační programy pro léta 2007-2013, které umožňují čerpání finančních prostředků z Evropských fondů na vytváření podmínek pro úspěšný vznik a rozvoj konkurenceschopných podnikatelských subjektů, které následně vytvářejí nová pracovní místa a celkově posilují hospodářsko a sociální soudržnost.

3.3 Nefinanční podpora

3.3.1 Formy nefinanční podpory

V ČR jsou podnikatelům poskytovány následující typy nefinanční podpory:

1. Systematické poradenství – poskytované pro začínající a stávající podnikatele, má charakter dlouhodobé spolupráce mezi podnikatelem a poskytovatelem poradenství.

Druhy poradenství

V rámci podpory malým a středním podnikatelům jsou poskytovány především následující poradenské služby:

- Pro vymezení předmětu činnosti pro začínající podnikatele
- Služby pro podnikatele pro vyjasnění potřeb finančních a jiných prostředků a jejich dostupnosti
- Poradenství při vytváření podnikatelských plánů především pro začínající podnikatele a strategické plánování a poradenství v rozvoji lidských zdrojů

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově

- Specializované socio-psychologické poradenské služby pro diagnostiku předpokladů zájemců pro podnikání (osobnostní diagnostika)
 - a odborné poradenství v právních a dalších normách dotýkající se dané oblasti podnikání (administrativa, ekonomické a finanční poradenství - daňové, úvěrové, vedení účetnictví a mzdové účetnictví, právní, specializované)
2. Jednorázová konzultace – jsou individuální poradenské služby, které jsou zaměřené především pro začínající podnikatele. Jedná se především o finanční konzultace (v těchto oblastech: Pomoc se zpracování podnikatelských plánů, projektové řízení, atd.) a konzultace nefinančního charakteru (především Public relations, PR, propagace, zastupování, atd.)
 3. Vzdělávání – individuální, rekvalifikace, firemní

Druhy vzdělávání

Rekvalifikační kurzy:

- Motivační kurzy – pro hledání zaměstnání, pro zahájení podnikání
 - Základy podnikání
 - Oborové kurzy – šička, kadeřnice, strojní mechanik, apod.
 - Individuální kurzy a školení:
 - Komunikační dovednosti
 - Manažerské dovednosti
 - Obchodní dovednosti
 - Odborné kurzy a školení - DPH, účetnictví, legislativa, BOZP, jazykové, apod.
 - Firemní kurzy a školení:
 - Rozvojové tréninkové programy manažerských dovedností, hodnocení spolupracovníků s podporou metody 360°FB, coaching jednotlivců a týmů, teambuilding
4. Mentoring – „Podpora úspěšnou osobností“ – (mentorem nebo mentorkou a následné předávání zkušeností, informací, strategických rad, utváření nových kontaktů, propojování)
 5. Tutoring – „Doučování“ – (dobrovolnický program prostřednictvím tutorů)

3.3.2 Instituce poskytující nefinanční podporu

CzechInvest

Agentura na podporu podnikání v ČR. Hlavním cílem je podpora konkurenceschopnosti českého podnikání. Jednotlivá zastoupení CzechInvestu jsou ve všech krajích ČR včetně Prahy;

Kontakt centrála

Telefon: 296 342 500

Fax: 296 342 502

E-mail: info@czechinvest.org

Zdroj informací o instituci: <http://www.czechinvest.org/>

Adresa

Štěpánská 15

120 00 Praha

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově**CzechTrade**

Česká agentura na podporu obchodu – asistuje českým podnikům v pronikání na zahraniční trhy využívá především prostředky státního rozpočtu ČR. Služby agentury jsou dostupné v 15 regionálních zastoupeních vytvořených ve spolupráci se sítí hospodářských komor ČR, přičemž rozložení regionálních zastoupení kopíruje jednotlivé kraje. Cílem agentury CzechTrade je zpřístupnit veškeré služby v rámci regionů;

Kontakt centrála

Telefon: 224 907 500

Fax: 224 907 503

E-mail: info@czechtrade.cz

Zdroj informací o instituci: <http://www.czechtrade.cz>

Adresa

P.O.Box 76

128 01 Praha 28

Česká energetická agentura

je agenturou, jejímž posláním je podpora ekologického využívání energie, a to především úspory energií a využívání obnovitelných zdrojů energie

Kontakt centrála

Telefon: (+420) 257 099 011

Fax: (+420) 257 530 478

E-mail: cea@ceacr.cz

Zdroj informací o instituci: <http://www.ceacr.cz/>

Adresa

Vinohradská 8

120 00 Praha 2

Centrum pro regionální rozvoj České republiky (CRR ČR)

je příspěvková organizace Ministerstva pro místní rozvoj se sídlem v Praze. Základním posláním Centra je podpora činností Ministerstva pro místní rozvoj při realizaci regionální politiky vlády České republiky a implementaci programů a projektů Evropské unie v České republice, které spadají do kompetence uvedeného ministerstva.

Centrum pro regionální rozvoj České republiky se z hlediska podpory podnikání podílí na:

- spolupráci s regionálními rozvojovými agenturami
- přípravě a realizaci vzdělávacích programů
- tvorbě a zajištění činnosti monitorovacího systému (monitorování programů a projektů) na realizační úrovni implementace - Centrum pro regionální rozvoj ČR poskytuje pro přípravu a realizaci projektu Regionálního rozvojového fondu (dále jen RRF)
- Je hostitelskou organizací Euro Info Centra, člena evropské informační a poradenské sítě pro malé a střední podniky. V současné době je na území ČR celkem 7 Euro Info Center, která jsou od roku 1999 plnoprávními členy evropské sítě EIC. Tato EIC jsou v Praze, Plzni, Ostravě, Brně, Hradci Králové, Mostě a v Liberci.

Kontakt centrála

Telefon: +420 221 580 201

Fax: +420 221 580 284

E-mail: crr@crr.cz

Zdroj informací o instituci: <http://www.crr.cz/>

Adresa

Vinohradská 46

120 00 Praha 2

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově

Úřady práce

Státní správu v oblasti státní politiky zaměstnanosti v České republice vykonávají úřady práce. Úřady práce (ÚP) jsou územním orgánem státní správy s právní subjektivitou, jejíž nadřízeným orgánem je MPSV - Správa služeb zaměstnanosti (SSZ MPSV). Úřady práce působí na úrovni NUTS IV, které rozšiřují prostřednictvím sítě poboček v tzv. ORP (obcích s rozšířenou působností). ÚP mají z hlediska podpory podnikání tyto funkce:

- sledují a hodnotí stav na trhu práce
- poskytují občanům poradenské služby spojené s hledáním zaměstnání, volbou povolání, odbornou výchovou a rekvalifikací;
- hmotně podporují vytváření nových pracovních míst, podporují vytváření a provoz chráněných pracovních míst a chráněných pracovních dílen pro občany se zdravotním postižením;
- spolupracují s institucemi ovlivňující trh práce se zaměstnavateli a vytváří či participují na realizaci projektů ovlivňující nezaměstnanost regionu či podporu podnikání.
- podporují rekvalifikace a školení zaměstnanců

Ústav zemědělských a potravinářských informací (UZPI)

Z hlediska podpory podnikání plní specifickou funkci v oblasti podnikání v zemědělství.

ÚZPI zajišťuje především:

- Koordinaci a další vzdělávání zemědělských poradců,
- Koordinuje činnost Krajských informačních středisek (KIS),
- provádění činností týkajících se vzdělávání,
- předmětem činnosti ÚZPI je též informatika.

Regionální rozvojové agentury

Cílem regionálních rozvojových agentur je podpora místního regionálního rozvoje prostřednictvím poskytování poradenství. Agentury působí na 18 místech v ČR: Brno, České Budějovice, Hradec Králové, Jihlava, Jindřichův Hradec, Karlovy Vary, Kladno, Liberec, Most, Olomouc, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Rychnov nad Kněžnou, Stachy (okr. Prachatice), Starý Hrozenkov (okr. Uh. Hradiště), Ústí nad Labem a Zlín.

Hospodářské komory

Hospodářská komora ČR (HK ČR) sdružuje velké, střední i malé firmy v okresních komorách a živnostenských společenstvech. V současné době má HK ČR 15 000 členů. Její struktura je postavena na dvou pilířích – regionálním a oborovém. Regionální část komory je tvořena sítí okresních, regionálních a krajských HK⁹ a oborová část sdružuje asociace, svazy,

⁹ Viz. adresář HK: Vede evidenci členů krajské, regionální a okresní komory, poskytuje poradenské a konzultační služby svým členům v otázkách spojených s podnikatelskou činností, organizuje v rámci své působnosti vzdělávací činnost, spolupracuje s orgány státní správy v zajišťování informačního servisu a při řešení problémů zaměstnanosti, zabezpečuje propagaci a šíření informací o podnikatelské činnosti svých členů (na základě jejich souhlasu), podporuje zařízení pro přípravu k výkonu povolání, navazuje a rozvíjí styky s komorami v zahraničí a uzavírá s nimi dohody, zřizuje v rámci své působnosti zařízení a instituce na podporu rozvoje podnikání a vzdělávání, spolupracuje s podnikatelskými svazy, sdruženími a komorami na základě uzavřených dohod, zřizuje stálou smířčí komisi k předcházení obchodním sporům mezi svými členy, vykonává vlastní hospodářskou činnost

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově

živnostenské cechy a sdružení. Pracovní skupiny a sekce HK ČR jsou: Daňová skupina, Pracovní skupina EPC, Pracovní skupina pro dopravu, Pracovní skupina pro technickou legislativu, Sekce cestovního ruchu, Sekce ekologie a životního prostředí, Sekce elektrotechnická, Sekce finanční, Sekce ICT - ITT, Sekce legislativně-právní, Sekce lidských zdrojů a vzdělávání, Sekce řemeslných živností a Sekce zahraniční.

Hlavním úkolem HK ČR je podpora exportu, a tomu přizpůsobuje většinu svých služeb a produktů. Všem reprezentantům podnikatelské sféry v ČR je určen profesionální servis zaměřený na řadu dílčích oblastí nezbytných pro podnikání. Firmám je dále nabízena podpora malého a středního podnikání, podpora evropské integrace, právní a legislativní služby, celní a certifikační služby, podpora oblasti vzdělávání, informační servis, reprezentační služby. HK ČR je taktéž zapojena do sítě mnoha mezinárodních obchodních databází jako je WTC, Partner Search database (Business Contacts System).

Informační místa pro podnikatele u hospodářských komor

Poskytují základní informační servis, jako bezplatnou službu pro podnikatele:

- informace o české a evropské legislativě pro podnikatele
- přehled právních norem, předpisů, vyhlášek
- informace o postupu při založení živnosti nebo firmy
- poskytují příručky pro jednotlivé živnosti a další informační balíčky
- informují o českých normách
- informují o možných podporách malého a středního podnikání z národních i evropských zdrojů
- poskytují informační servis o regionu – úřady, instituce, samospráva
- nabízí vzdělávací programy v rámci regionu
- zprostředkovávají specializované služby a poradenství – právní, ekonomické, marketingové
- poskytují informace o zahraničních vztazích a kontaktech, spolupráce se sítí REM 10

Poskytují také specializované služby

- kontakty z databází firem, aktuální poptávky a nabídky pro tuzemsko i cizinu

RPIC a BIC

Regionální poradenská a informační centra (RPIC) jsou v jednotlivých krajích ČR. Podnikatelské a inovační centra je v současné době pět v ČR (BIC - Business and Innovation Centre)¹¹.

na podporu plnění svých úkolů, zprostředkovává a zabezpečuje přímý styk Hospodářské komory s jejími členy a naopak, zajišťuje úkoly Hospodářské komory v rámci příslušného územního celku.

¹⁰ REM = regionální exportní manažeři Czech Trade. Olomoucký kraj: RM Jeseník - Masarykovo náměstí 159, 790 01, Jeseník, RM Přerov - Generála Štefánika 8, 750 02, Přerov, RM Olomouc - Opletalova 364/1, 772 00, Olomouc, RM Šumperk - Fialova 12, 787 01, Šumperk, RM Prostějov - Lidická 6, 796 01, Prostějov

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově

Poslání RPIC

- podpora rozvoje malého a středního podnikání a zdokonalování podnikatelského prostředí
- pomoc klientům k úspěšnému působení na trzích práce, služeb, myšlenek (know-how), výrobků a kapitálu
- zprostředkování přístupu kvalitních služeb zejména pro malé a střední podnikatele a podnikatele ekonomicky slabší
- poskytování poradenského, konsultačního a informačního servisu, vzdělávání

poradenský servis:

1) oblast podnikání a financí

- pomoc při zakládání firem a společností
- vypracování společenských smluv
- poradenství v oblasti živnostenského zákona
- zpracování nových podnikatelských záměrů
- posuzování vhodnosti podnikatelských záměrů
- zpracování žádostí o bankovní úvěr
- možnosti získání a napojení na programy podpory ČMZR, a.s.
- alternativní financování podnikatelských projektů
- finanční analýzy a sestavování finančního plánu
- hodnocení bonity obchodních partnerů
- poradenství při transformaci společnosti
- studie proveditelnosti

2) oblast účetnictví a daní

- pomoc při zavádění účetnictví firem
- průběžná nebo jednorázová kontrola účetní agendy
- zpracování účetní závěrky
- účetní poradenství a daně
- zhodnocení vývoje daňového období
- zpracování daňového období
- zpracování účetní závěrky

3) oblast marketingu a managementu

- základní marketingové poradenství
- zavádění různých forem marketingu ve firmách
- analýza konkurence a zákazníků
- výběr vhodné formy a způsobu nabídky a prodeje zboží
- marketingový audit
- krizový management
- management nákladů
- personální management

informační servis:

1) oblast podpůrných programů a fondů

2) oblast regionálních informací

3) oblast právních informací

¹¹ Viz. seznam RPIC a BIC - <http://www.institutmsp.ipm-plzen.cz/index.php?site=registr>

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově

- vyhledávání právních předpisů
- kontakty na odborníky v oblasti obchodního práva

vzdělávání:

1) rekvalifikační kurzy

- sekretářka – asistentka
- účetnictví v praxi
- ekonom firmy
- živnostenské podnikání
- výpočetní technika
- obchodní jednání

2) dovednostní kurzy

- techniky hledání zaměstnání
- komunikace, asertivita
- jak se znovu uplatnit na trhu práce
- aktualizací kurzy dle průběžné nabídky
- kurzy dle potřeb a požadavků na míru zákazníka

Poslání BIC

Tato informační centra vyhledávají, vybírají a podporují start inovačních projektů začínajících podnikatelů. Vytváří prostředí vzájemné spolupráce – synergii centra, dále podporují vstup malých a středních podniků na mezinárodní trhy, vytváří podmínky pro zvyšování zaměstnanosti u malých a středních podniků, pomáhají podnikatelům získávat podporu z dotačních programů a strukturálních fondů a poskytují pomoc při transferu technologií zahraničních i domácích investorů

KIS

Krajská informační střediska (KIS) pro zemědělce existují na úrovni jednotlivých krajů¹². Cílem KIS je pravidelné adresné a bezplatné předávání aktuálních informací z oblasti zemědělství a rozvoje venkova. Při realizaci podpory podnikání na venkově jsou využívány informace z poradenského systému MZe ČR¹³, prostřednictvím registru poradců Mze ČR.

Úkolem KIS je nediskriminační, plošný, adresný a cílený přenos resortních informací k cílovým skupinám a jejich provázanost s regionálními rozvojovými aktivitami, přenos informací od centrálních orgánů a krajských úřadů, přenos informací ze Zemědělských agentur, Pozemkových úřadů a Ústavu zemědělské a potravinářské inspekce, včetně zajištění zpětné vazby. Jedná se o informace s tematikou: Společná zemědělská politika (SZP), její změny, priority, programy k podpoře prosazování jejích cílů, programy národních dotací, bezpečnost potravin a program rozvoje venkovského prostoru.

¹² Viz. seznam KIS - http://www.kisjk.cz/attachments/seznam_adres_na_KIS_v_CR.xls

¹³ Druhy informací: nová legislativa (EU, ČR, aktuální dotační termíny), vysvětlení dotační politiky (EU, ČR a KÚ), agroenvironmentální (principy ochrany životního prostředí v praxi), minimální standardy hospodaření (zásady správné zemědělské praxe), strategie bezpečnosti potravin (ISO normy, geneticky modifikované plodiny).

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově

Dále zajišťuje informační podporu systému zemědělského poradenství, podporuje šíření posledních poznatků z oblasti vědy, výzkumu a vývoje, napomáhá zlepšení informovanosti o aktivitách zemědělských škol a výzkumných ústavů v regionu, spolupracuje a vyměňuje zkušenosti s KIS ostatních krajů a to vše chce zpřístupnit svým respondentům.

Cílovými skupinami KIS jsou soukromí zemědělci, zemědělské podnikatelé a management, profesní sdružení zemědělských podnikatelů a podniků, regionální iniciativy rozvoje venkova, samosprávy obcí, místní iniciativy typu LEADER, Moravskoslezské centrum odborného vzdělávání a celostátní, krajské i okresní nevládní organizace s resortním zaměřením.

Národní registr poradců

Jedná se především o individuální servis podnikatelům, které jsou poskytovány na lokální úrovni formou poradenských služeb. Národní registr poradců je rozdělen dle oborové příslušnosti, separátní registr existuje pro podnikatele v zemědělství, a pro podnikatele v ostatních oborech¹⁴.

Národní registr poradců obsahuje kontaktní a profesní informace o poradcích, kteří mají kromě své specializace komplexní a ucelený přehled o problematice řízení podniku ve všech jeho klíčových oblastech.

Hlavním cílem registru je garantovat transparentnost na trhu poradenských služeb pro MSP a usnadnit podnikatelům výběr konzultantů.

Podpora podnikání a vzdělávání podnikatelů je zajišťována také prostřednictvím široké sítě privátní organizací, asociací, institucí a neziskových organizací, které poskytují široké spektrum služeb.

¹⁴ Seznam registrovaných poradců na www.czechinvest.cz a na www.agroporadenstvi.cz

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově

4. Systém vzdělávání podnikatelů v regionálním kontextu

4.1 Sektorový a regionální pohled

Vzdělávání podnikatelů se věnují instituce především z hlediska sektorového – nejčastěji se jedná o aktivity hospodářských komor, zaměřená nejen na start podnikání, ale také na jeho další rozvoj. Tyto aktivity jsou uniformními programy, které poskytují základní ekonomicko-právní orientaci v oblasti podnikání, případně penzum konkrétních podnikatelských dovedností.

Na problematiku lze ale také pohlížet z regionálního hlediska, kdy se v souladu s politikou soudržnosti objevuje snaha národních i regionálních vlád podporovat územní ekonomický rozvoj, především regiony s největší nezaměstnaností.

Vzdělávací systémy pro podnikatele jsou pak tvořeny na základě realizace partnerských projektů obcí, mikroregionů, místních akčních skupin, neziskových organizací a specializovaných organizací působících v oblasti rozvoje podnikání (např. Informační místa pro podnikatele apod..viz. výše) a daleko více odráží specifika místního prostředí, požadavky regionálního trhu či jsou více zaměřena na nedostatky v profesní přípravě obyvatel regionu.

4.2 Plán vzdělávání

Plán vzdělávání pro začínající podnikatele je samostatnou přílohou metodiky. Jedná se o sylabus vytvořený na základě konkrétních regionálních potřeb Hospodářskou komorou v Přerově.

4.2.1 Cíle

Základním cílem je pomoci začínajícím podnikatelům sestavit životaschopný podnikatelský záměr.

Účastníci by dále měli v průběhu vzdělávacího kurzu získat informace o legislativních, finančních a organizačních podmínkách upravující vstup zájemců do sféry podnikání, zpracování podnikatelského záměru, získání kapitálu a eliminaci rizik spojené s podnikáním.

Dílčím cílem je také praktické seznámení zájemců o podnikání s institucemi, se kterými budou nuceni spolupracovat, např. naučit je orientovat se v různých typech formulářů.

4.2.2 Časový rozsah vzdělávání

Kurz je sestaven jako minimálně devítidenní, přičemž se předpokládá průběžná aktivita účastníků, kteří budou navštěvovat různé instituce pro získání praktických zkušeností.

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově**4.2.3 Osnova vzdělávacího kurzu****1. Vstup do podnikání**

- identifikace možností a potřeb
- SWOT analýza
- formulace záměru

2. Právní formy podnikání

- kritéria právních forem
- živnostenské podnikání
- obchodní společnosti
- postup při vyřízení živnosti

3. Obchodní právo

- obchodní zákoník
- živnostenský zákon

4. Pracovní právo

- Zákoník práce
- Zákon o zaměstnanosti
- prováděcí předpisy

5. Marketingové nástroje v podnikání

- vliv, význam marketingu
- marketingové nástroje a metody
- komunikační dovednosti
- propagace

6. Podnikatelský záměr

- struktura podnikatelského záměru
- faktory ovlivňující podnikatelský záměr

7. Daně a odvody z podnikatelské činnosti

- daň z příjmu
- daň z přidané hodnoty
- silniční daň
- sociální a zdravotní pojištění

8. Technické podmínky pro uvádění výrobků na trh**9. Export-import****10. Řešení obchodních a majetkových sporů****11. Podnikatelská informatika****12. Podnikatelský záměr****13. Účetnictví nebo daňová evidence**

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově

4.3 Systém výběru potenciálních budoucích podnikatelů na venkově

4.3.1 Cílové skupiny

Cílovou skupinou pro účast na školení pro potenciální podnikatele jsou především tzv. skupiny ohrožené dlouhodobou nezaměstnaností:

- absolventi bez praxe či s malou praxí, případně s praxí, která neodpovídá jejich profesnímu zaměření získanému předchozím vzděláním
- ženy po návratu z mateřské dovolené
- lidé ve věku od 45 let

Účast na školení nebude vyloučena ani pro další zájemce z řad široké veřejnosti.

4.3.2 Oslovení cílových skupin

Oslovení cílových skupin bude probíhat s využitím dostupných regionálních nástrojů:

- tiskové zprávy v regionálních zpravodajích
- zprávy v místních médiích
- informování občanů skrze úřední desky / obecní rozhlas
- přímá distribuce pozvánek cílovým skupinám skrze mikroregionální administrativu na základě předchozí spolupráci při realizaci jiných projektů se zaměřením na rozvoj lidských zdrojů
- informační tiskový materiál umístěný u regionálních partnerů projektu – úřad práce, hospodářská komora
- využití fenoménu tzv. „doporučení známého“ specifické pro bezprostřední kontakty venkovského obyvatelstva

Součástí sdělované informace o možnosti účasti v motivačním kurzu pro začínající podnikatele bude výzva na předkládání přihlášek do kurzu formou motivačních dopisů a životopisů zájemců

4.3.3 Výběrová řízení

Pro případ, že kapacita kurzu nebude dostatečná pro uchazeče o kurz, účastníci kurzu budou vybráni formou výběrového řízení.

Rozhodujícími ukazateli pro zařazení do kurzu pro začínající podnikatele bude:

- uchazeč přísluší do cílové skupiny ohrožené dlouhodobou nezaměstnaností
- uchazeč je obyvatelem mikroregionu Moštěnka
- motivace pro účast v kurzu (existence „podnikatelského plánu“)

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově

Uchazeči, kteří nebudou vybráni pro účast v připravovaném kurzu budou zaevidováni a v případě opakování kurzu budou vyzváni k účasti v dalším možném termínu, případně mohou být vyzváni k účasti na kurzu za uchazeče, který z různých důvodů kurz nedokončí.

V případě nedostatku uchazečů z mikroregionu Moštěnka bude umožněna účast zájemců z celého regionu Přerovska.

4.3.4 Podmínky úspěšného absolvování kurzu pro začínající podnikatele

Vybraní uchazeči budou na prvním setkání podrobně informováni o podmínkách absolvování kurzu, mezi něž především patří:

- osobní účast na kurzu - min.75% časového harmonogramu kurzu
- vytvoření podnikatelského záměru

Doporučenými nástroji pro měření zpětné vazby lektora mohou být:

- hodnotící dotazník pro účastníky
- test získaných vědomostí

V případě úspěšného absolvování kurzu obdrží účastník certifikát¹⁵

4.4 Způsoby propagace systému

Propagace vzdělávacího systému bude zaměřena na oslovení cílových skupin a regionálních partnerů ve snaze realizovat ověřenou formu vzdělávání opakovaně dle potřeb jednotlivých regionů v ČR.

4.4.1 Nástroje propagace

Nástroje používané před realizací kurzů:

- informace v regionálních médiích
- informační letáky, pozvánky na kurz

Nástroje používané v průběhu kurzů:

- informace v regionálních médiích
- tiskové zprávy v celostátních tiskovinách

¹⁵ Netýká se pilotního kurzu, certifikace proběhne až na základě realizace tohoto pilotního kurzu.

Metodika na podporu začínajících podnikatelů na venkově

4.4.2 Další používané nástroje propagace:

- distribuce metodiky regionálním institucím zabývajícím se vstupem nezaměstnaných na trh práce (Úřady práce, Hospodářské komory)
- uskutečnění konferencí s tematikou zahájení podnikání a vstup nezaměstnaných do podnikání
- rozeslání nabídek realizace kurzu (po jeho certifikaci) úřadům práce v ČR

Závěr

Vzdělávání začínajících podnikatelů či zájemců z řad nezaměstnaných o zahájení podnikání je jedním z využitelných nástrojů rozvoje podnikání především na venkově.

Vzdělávací kurzy pro začínající podnikatele by měly vybavit začínajícího podnikatele základními informacemi, potřebnými pro vstup do podnikání a motivovat jej využívat širokou škálu nabídky institucí, věnujících se podpoře podnikání.

Součástí metodiky je také studijní materiál – publikace (v příloze), určený pro začínající podnikatele. Publikace stanoví základní tématické okruhy, které budou obsahem vzdělávacího kurzu pro zájemce o zahájení podnikání z mikroregionu Moštěnka a poskytnou začínajícím podnikatelům základní přehled o povinnostech spojených se zahájením podnikání.